Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 121. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 121. VOL. LXI.

НАУКОВЦІ ЗА ПРОДОВЖУВАННЯ ЩЕПЛЕННЯ ПРОТИ ПОЛІО

Вашингтон. — Комісія Міжстейтової і Закордонної Торгівлі в Палаті Репрезентантів переслухала 15 найвизначніших фахівців від недуги поліо, і більшість із них заявилися за тим, щоб щеплення проти поліо вакциною д-ра Солка продовжувалося і під час літніх місяців, хоч тоді буває найбільше захворінь на цю недугу. Думки науковців поділені таким способом: 1. Вісім із них висловилися за тим, щоб щеплення вакциною д-ра Солка продовжувалося, і то навіть в літніх місяцях, поки не будуть нащеплені всі діти, згідно з програмою. 2. Два науковці заявилися за тим, щоб стримати продукцію вакцини д-ра Солка, а внаслідок цього і щеплення нею дітей, поки не буде абсолютної нешкідливости цієї вакцини. 3. Всі ці науковці одноголосно вирішили, щоб посилити досліди для винайдення на стовідсотків певної, і одночасно успішної вакцини. Між цими науковцями був і д-р Солк, але він стримався від голосування, хоч він погоджується з більшістю, що нащеплені діти виставлені на менший риск в порівнянні з тими, які не хотіли нащепитися. Щеплення дітей відбувається далі. В деяких стейтах бракує вакцини (Ню Йорк), а в інших її багато залишилося з першого щеплення, бо багато батьків не дали дозволу на щеплення своїх дітей в школі (Ню Джерзі). Головний лікар ЗДА д-р Лїонард А. Шілі повідомив, що лябораторії працюють над продукцією вакцини, і вже в найближчих днях нова вакцина буде розділена між стейти.

Арґентинський уряд подався до димісії, щоб дати свободу дії Перонові

Буенос Айрес. — Уряд президента Перона й інші високі урядовці — після відбуття довгих конференцій з Пероном — подалися до димісії, щоб дати йому свободу дії в реорганізації нового уряду. Подався до димісії теж ген. Люсеро, як міністер армії, але він залишається і надалі найважливішою особою в оточенні Перона. У своїй промові, виголошеній в четвер з 23 червня, президент заявив, що він був би радо зрезиґнував із свого становища, але це був би — за його словами — егоїстичний акт і тому він вирішив залишатися далі президентом Арґентини. З цієї нагоди Перон обіцяв полегшити встановлену з огляду на стан облоги цензуру. Загальних політичних проблем Перон у своїй промові не торкався, говорив тільки про револьту. Населення Арґентини дізналося від Перона, що ця револьта була підготовлювана ще з листопада минулого року і що в ній були замішані тільки частини фльоти і морської піхоти. Заяву льояльности для Перона склали ще раз Генеральна Конфедерація Праці й армія. Водночас із цим поліція почала звільнювати з в'язниці арештованих під час і після револьти осіб. Звільнено між іншими двадцятьчотирьох членів парляменту (здебільша членів радикальної партії) і сімох з-поміж 348 ув'язнених католиків. Стягнено теж поліційну охорону, уставлену навколо резиденції кардинала Копелльо й архиєпископської катедри в Буенос Айрес. Архиєпископ Копелльо проголосив заяву, в якій висловив глибокий жаль і смуток з приводу жертв траґічних подій і того, що палено церкви і профановано вівтарі та святі образи. Хай простить Господь — заявив кардинал — усім тим, що так тяжко образили віру і культуру арґентинського народу. Католицькі школи в Арґентині ще не можуть закінчити шкільного року, бо їм відібрано право відбувати екзамени за те, що вони були замкнені в день Божого Тіла.

Дістати пашпорти — це „природне право" кожного громадянина

Вашингтон. — Голова Незалежної Соціялістичної Ліґи з Ню Йорку, яка є на списку нельояльних організацій, Макс Шахтман вже три роки старається дістати пашпорт на виїзд закордон, але державний департамент відмовляє йому в цьому, бо членам організацій, які є на списку нельояльних товариств в генерального прокуратора, не дозволяється на виїзд поза межі ЗДА. Шахтман заскаржив цю справу, і Апеляційний Суд ЗДА в Вашинґтоні вирішив, що державний департамент незаконно діє, коли не хоче видати пашпорту Шахтманові, бо дістати пашпорт належить до „природних прав" кожного американського громадянина. Позбавити цього права можна б тільки при допомозі окремого закону. Апеляційний Суд ЗДА одноголосно вирішив, що державний департамент діє неконституційно і порушує ту Поправку до Конституції ЗДА, яка говорить про те, що не можна „позбавляти життя, і волі і власности" американського громадянина, хіба тільки на основі закону.

В АМЕРИЦІ

● **Шість чоловіків** купили собі по пів літри „сильної" горілки „Кінґ-Конґ", заплативши за неї по 50 центів, і за три дні всі повмирали. Виявилося, що це був метилевий спірт, який продавали під виглядом горілки в приватному домі у Гарлемі в Ню Йорку.

● **Жінка демократичного** конґресмена з Каліфорнії Джеймса Рузвелта — сина бувшого президента, розвелася з своїм чоловіком. Причина розводу: „моральне знущання" над нею її чоловіка. Минулого року вона закидала своєму чоловікові невірність, але тепер про це не було згадки. На утримання дітей, пані Ромел Рузвелт діставатиме від свого чоловіка гроші.

● **Сенатська Торговельна Комісія** одноголосно призначила 63,000,000 долярів на розбудову летовищ в цій країні та в її територіях.

● **Поліція в Сан Франціско** призначила двох поліцистів, які вміють говорити по-російськи, для охорони Молотова. Ці поліцисти народжені в Харбіні, а до ЗДА прибули в 1940 році їх прізвища: Григор Ясінски і Анатоль Валмі.

● **Сенатська Правнича Підкомісія** вестиме переслухання в Ню Йорку в справі незаконної торгівлі наркотиками.

● **В Атлантік Сіті**, Н. Дж. відкрито 39-ту річну конвенцію Міжнародного Товариства Клюбу Лайонсів. В параді маршували 8,000 осіб, 50 оркестр та 35 прикрашених авт.

● **В Ню Йорку кандидує** на міського радного 45-річний Клякренс С. Вем Белл, який 20 років тому втратив зір під час гри в бейсбол. Він кандидує від республіканців у виборчій окрузі, де демократи мають велику перевагу.

● **Представник державного** департаменту повідомив Конґрес, що уряд ЗДА старається переконати арґентинський уряд припинити переслідування Католицької Церкви.

● **Віце - президент** Ричард Ніксон візьме участь в конвенції Крайового Товариства для Поступу Кольорових Людей, яка відбуватиметься в неділю, 26 червня в Атлентік Сіті, Ню Джерзі.

● **20 американських хлопців** і дівчат виїхали на шість тижнів до Норвеґії, щоб нав'язати приязнь з норвезькою молоддю. Ними опікується 65-річний учитель Торвалд Лянґаард, який провадить такого роду прогулянку вже 18 разів.

ПРЕЗИДЕНТ ОДЕРЖУЄ КЛЮЧА ДО РУТЛЕНДУ

Посадник Рутленду, Вт., Ден Гелі передав президентові Айзенгаверові ключ до очолюваного ним міста. Передача ключа відбулася під час перебування президента в Н. Англії.

УКРАЇНЦІ В САН ФРАНСІСКО ДЕМОНСТРУВАЛИ ПРОТИ МОЛОТОВА

Сан Франсіско, 24-го червня. (Телефоном). — Після широкої інформаційної та протестаційної акції проти Москви з нагоди відкриття ювілейної сесії Об'єднаних Націй минулого понеділка, українська група в Сан Франсіско влаштувала чергову демонстрацію проти Москви минулої середи з нагоди виступу совєтського міністра закордонних справ Молотова. Вже перед його виступом, як теж під час і після його промови, довкола будинку Опери, де відбувається сесія, безупину кружляли автомобілі, обліплені протисовєтськими гаслами, в роді: „Мир Молотова — це голод в Україні!"; „Молотов — твоє місце там, де твій приятель Гітлер!"; — „Кличі Молотова про мир — це неволя і народовбивство!" і т. п. Після промови Молотова та після рішучого виступу проти Москви кубанського представника д-ра Емілія Нунез Портундо, Спеціяльна Делеґація УКК вислала Портундові телеґраму, ґратулюючи йому за його мужній виступ проти поневолення Москвою Балтійських та інших країн. Ґратуляційну телеґраму вислала Делеґація УКК теж філіппінському представникові ген. Ромульо за його протест проти предсідника сесії ОН, голляндського представника Ван Клеффенс, який не дозволив представникові Куби продовжувати його промову проти аґресивної Москви. За всі дні сесії Делеґація УКК продовжувала поширювати відповідні матеріяли про визвольну боротьбу України проти червоної Москви.

Айзенгавер жартом натякає на свою кандидатуру

Конкорд, Ню Гемшір. — Президент Айзенгавер натякнув у жарті, що при найближчих виборах в 1956 році він може кандидувати на президента. 15,000 — юрба слухачів з вдоволенням прийняла до відома цю заяву президента, в якій він не виключає можливости поновної кандидатури. Стейт Ню Гемшір перший у 1952 р. під час правиборів поставив був Айзенгавера на кандидата на президента, і тепер Айзенгавер по раз перший згадав в цьому стейті, що він зможе ще раз кандидувати. Айзенгавер склав цю заяву в такому дотепі. Питаються часто мене, казав президент, чи я буду кандидувати в 1956 році, а то повинні радніше питатися мого головного дорадника в Білому Домі, Шермана Адамса, який кожного ранку навчає урядників Біл. Дому про красу й багатство стейту Ню Гемшір. Він досі відбув тільки третину своїх лекцій про Ню Гемшір, які він повинен докінчити. З повищих слів журналісти роблять висновки, що це перша заява Айзенгавера, що він схоче бути президентом впродовж нових чотирьох років. Журналісти підкреслили, що вже в Сан Франсіско Айзенгавер поводився на зборах республіканців так, як майбутній кандидат на президента.

Москва приймає пропозицію щодо обмеженого часу конференції голів уряду

Сан Франсіско. — Коли державний секретар Доллес запитав Молотова, чи потрібно продовжувати дипломатичним шляхом переговори щодо технічних подробиць зустрічі голів 4-х великодержав, призначеної на 18 липня ц. р. Молотов відповів „ні", — що преса інтерпретує як ствердження, що СССР погодився на проєктоване Заходом обмеження Женевської конференції найвище до 6-ти днів і на допущення преси до гісі конференції. Доллес і Молотов розмовляли під час обіду, що його Молотов видав у розкішній віллі, яку совєтська делеґація віднаймила на час ювілейної сесії Об'єднаних Націй в одного автомобільного продавця. Молотов старався бути „приємний" і м. ін. запропонував Доллесові разом позувати пресовим фотографам, на що Доллес відразу погодився. Цей вибагливий обід большевики зладили з продуктів із різних комуністичних держав, включно з совєтськими, польськими й альбанськими (дальматтинськими) горілками й винами. Большевики, як це вони звичайно роблять з недовір'я до чужинецьких кухарів, — привезли з собою до Сан Франсіско власних кухарів і кельнерів.

Західня Німеччина виготовила законопроєкт про нову армію

Бонн. — Західньо - німецький уряд, зрікаючись свого первісного тимчасового законопроєкту про набір рекрута, який викликав був невдоволення в західньо - німецькому парляменті поверховністю і неточністю, виготовив новий т. зв. „вояцький закон". Він має 60 статтей, в яких охоплює конскрипцію молоді в побірному віці, приймання добровільців й початок військового вишколу. У тому законопроєкті говориться про взаємини між військовиками й цивільними та про права військовиків в публічному житті. Закон збудований так, щоб став основою для армії, позбавленої давнього пруського мілітаристичного духа. Міністер оборони Блянк згори заявив, що уряд допускає, щоб наслідком внесків окремих послів і у висліді дебати доповнено чи змінено законопроєкт новими постановами. Канцлер Аденауер, вернувшись з Америки й Англії, стримав був зголошення первісного законопроєкту до парляменту, тим паче, що вища палата, т. зв. Бундесрат, висловилась про нього неґативно. Тепер уряд настоює, щоб від понеділка найближчого тижня почалась дебата над законом, що започаткує творення нової армії.

Ґрончі шукає за новим прем'єром

Рим. — Президент Італії Джіовані Ґрончі почав низку конференцій, щоб закінчити урядову кризу, спричинену демісією прем'єра Шельби та його уряду і знайти нового прем'єра. Він хоче — заки винести таке чи інше рішення — порадитися в цій справі з 23-ма сеньйорами з-поміж італійських політиків. Ґрончі, якого вважають прихильником лівих партій, відбув між іншими теж конференцію з комуністичним сенатором Умбертом Террачіні, який після відбутої з президентом розмови висловив впевнення, що майбутній італійський уряд буде більш „демократичний" і що буде припинена антикомуністична нагінка, ведена урядом Шельби. Має відбути Ґрончі конференцію теж із провідником італійських комуністів Пальміром Толіяті, який вже заздалегідь заявив, що вимагатиме призначити прем'єром особу, близьку до поглядів президента Ґрончі, значить з лівого крила християнсько - демократичної партії. Новий прем'єр — за словами Толіяті — мусів би бути здібний здійснити програму „демократизації" італійського уряду, накреслену президентом Ґрончі в його інавґураційній промові.

Міжнародне напруження вимагає продовження закону про оборонну продукцію

Вашингтон. — Департаменти оборони й торгівлі звернулися до Конґресу з законопроєктом продовжити на два роки закон про оборонну продукцію, який саме тепер кінчається, щоб уряд мав повновласті діяти на випадок воєнної потреби. „На нашу думку — заявляє департамент оборони — міжнародне напруження безсумніву вимагатиме втримати дальшу оборонну програму впродовж кількох найближчих років". Цю заяву склав заступник асистента оборони Роберт С. Ленфієр на Сенатській Банковій Комісії.

ФРАНЦІЯ ВІДКИДАЄ ПРОПОНОВАНИЙ СОВЄТАМИ ЗАГАЛЬНИЙ ПАКТ БЕЗПЕКИ

Сан Франсіско. — Нема іншого й кращого способу запевнити собі безпеку, як тільки в реґіональних пактах з однаково загроженими державами, — заявив французький міністер закордонних справ Антуан Піней у своїй промові в четвертому дні ювілейної сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Сан Франсіско. Він відкинув водночас пропонований Совєтами генерально - европейський пакт безпеки, який мав би заступити Північно - Атлянтійський Пакт (НАТО), заявивши одверто, що „безпека західньої Европи не може бути запевнена в ізоляції від Атлянтійського світу". Піней, не називаючи Совєтів, ані Молотова за іменем, виразно давав відповідь в імені Франції на теперішню дипломатичну акцію СССР та на вчорашні закиди Молотова. „В обширі держав Атлянтійського Пакту нема ніяких чужинецьких військових баз" — заявив Піней, натякнувши виразно на постійні атаки комуністів, що ніби ЗДА втримують на терені різних заморських держав, м. ін. в Англії, Франції й Західній Німеччині, військові бази. Піней підкреслив, що держави, приналежні до НАТО, становлять одну сім'ю, яка зв'язалась взаємним порозумінням, що ґарантує подвійну безпеку: їм самим і тим, які до НАТО не належать. НАТО є наскрізь дефенсивним союзом, бо має своєю місією не тільки боронити своїх членів перед чужою аґресією, але й забороняє своїм членам виступати аґресивно проти будь-кого третього. Репрезентант Франції рішуче відкинув теж совєтські проєкти щодо „невтралізації" Німеччини, заявивши, що обеззброєна Німеччина мусіла б одного дня перетворитись знову в озброєний до зубів, і тоді щойно небезпечний для миру табір. Німеччина, мовляв, завелика, щоб могла стати на довший час країною, адміністрованою чужими силами. Німецький нарід мусить мати теж свободу вибрати собі систему своєї безпеки, включно з розумним обмеженням свого зброєння. Піней назвав концепцію невтральности Німеччини „невдатною". Наприкінці своєї промови, Піней звернув увагу, що понад народами найвищу вартість має людина взагалі. Тому, мовляв, треба запевнити людині дійсну свободу через свобідну виміну інформацій, свободи рухів людей і виміну ідей.

Промова французького міністра Пінея була — коментує американська преса — рішучою відмовою Франції на виразні спроби Москви відірвати її від єдиного західнього фронту і спонукати її грати ролю своєрідного „невтрального" посередника поміж Сходом і Заходом.

Національний Китай перестерігає ОН перед угодівством

Сан Франсіско. — Колись Ліґа Націй злеґковажила собі настання в Італії фашизму та не взяла в оборону Етіопії перед наїздом фашистівської Італії, — пригадував у своїй промові в четвертому дні ювілейної сесії Об'єднаних Націй репрезентант національного Китаю, його міністер закордонних справ д-р Єг. Ліґа Націй, мовляв, „була глуха" на пересторогу етіопського імператора Гайле Селассі перед угодівством у відношенні до фашизму і те її угодівство стало її власною загибіллю. Д-р Єг звернув увагу на подібність теперішньої ситуації, при чому назвав комуністичний режим й комуністичну аґресивність куди гіршими від італійсько-фашистівської аґресії проти Етіопії. Комуно-китайський режим не є оснований на мирі, а на війні. Його щоденним гаслом є зачіпна війна, війна між клясами й війна між народами. Не вважаючи на всі злочини, доконані комуністичним Китаєм, тепер знову залунали голоси, щоб започаткувати поза Об'єднаними Націями нову конференцію з комуністами по зразку Женевської конференції. Ті, які поручають такі наради, хочуть приспішити ними допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Національ-китайський міністер рішуче перестерігає Об'єднані Нації, щоб вони не дали перетворити себе в інструмент угодівства. — Під час промови того промовця прийшло до нового інциденту з предсідником, президентом Генеральної Асамблеї, Ван Клеффенсом, який перервав промовцеві й пригадав йому потребу зберігати „поміркованість" тону. Д-р Єг не дав себе збити з пантелику та звернув увагу, що він не заторкнув ні одного члена Об'єднаних Націй й дискутував тільки „деякі спірні міжнародні проблеми". Все ж, він випустив потім деякі місця з своєї задуманої промови, особливо статистику жертв комуністичного режиму. Промова д-ра Єга викликала збоку поважної частини делеґатів і зібраної на бальконі публіки рясні оплески.

З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

„ПЕРЕТВОРЮЮТЬ ПРИРОДУ" НА ПОЛІССІ

У Києві закінчилась конференція з питань розвитку продуктивних сил Полісся. На конференції вислухано й обговорено понад 70 доповідей про розширення паливно-енерґетичної бази, розвиток промисловости і шляхів сполучення, піднесення землеробства і тваринництва, ведення меліоративних робіт і освоєння болот. Намічено заходи щодо меліорації забагнених ґрунтів, реґулювання водного режиму, підвищення родючости орних земель і продуктивности кормових угідь, а також спеціялізації тваринництва та розвитку лісового господарства, бджільництва, пасічництва, шовківництва та ін. Одним словом, узялися большевики до перетворення природи і господарства Полісся аж на 38-му році Жовтневої революції!..

ПОЛЬСЬКІ АРТИСТИ В КИЄВІ

Кілька днів у столиці України перебувала — „в порядку скріплення дружби народів" — група артистів і музик сателітної Польщі. В київському театрі опери й балету вони взяли участь у двох виставах опери клясика польської музики Станіслава Монюшка „Галька". Головні партії виконали солістка Варшавської опери Марія Фолтин, солісти Сілезької опери Богдан Напроцький та Анджей Хіольський і соліст Варшавської опери Едмунд Кособський. В залі філармонії виступали польські музики: піяніст Генріх Штомпка і диріґент Здіслав Ґужинський, під керуванням якого державна симфонічна оркестра УССР виконала Литовську рапсодію Карловича.

„У ТРЬОХ НЯНЬОК — ДИТИНА БЕЗ ОКА"

Як то виходить з допису кореспондента „Радянської України" (15 травня ц. р.), три „няньки" керують колгоспом ім. Сталіна, Очаківського району на Миколаївщині. Ось як описує кореспондент це „керівництво" в своєму дописі: „Тракторист Плужник і Нещерет 10 травня розпочали культивацію соняшника у поперечному напрямі. Та голова колгоспу Швидун заборонив цю роботу, бо чітких квадратів на плянтації немає і дуже багато рослин зрізається ножами культиватора. Він почав вимагати, щоб культивацію провадили тільки у подовжньому напрямі. Трактористи так і зробили. У цей час до колгоспу приїхав директор Парутинської МТС Тартаковський. Не розібравшись у справі, він наказав робити культивацію тільки впоперек — і поїхав. Слідом за ним прибув аґроном Моксін. Побачивши, що поперечна культивація псує плянтацію, Моксін запропонував обробляти по діяґоналі.

— Кого ж нам слухати? — розгублено запитують трактористи. — Голову колгоспу, директора МТС чи аґронома?

Сказано бо: у трьох няньок дитина без ока. А скільки „няньок" сидить ще в районовому та обласному центрах? А скільки в Москві?

150-РІЧЧЯ ХАРКІВСЬКОГО МЕДИЧНОГО ІНСТИТУТУ

Цього року минає 150-річчя існування найстаршої на Україні високої медичної школи — Харківського медичного інституту, зорганізованого на базі медичного факультету університету. Інститут вніс значний вклад у розвиток української медичної науки і підготував тисячі кваліфікованих спеціялістів. За час свого існування в цьому інституті підготовлено понад 17 тисяч лікарів усіх спеціяльностей. Тепер в інституті навчається 3.520 студентів. Совєтська преса, пишучи про цей інститут, називає його просто російською школою.

НОВІ ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ ДО ВИСОКИХ ШКІЛ

Міністерство вищої освіти УССР затвердило нові пляни приймання до високих шкіл. Починаючи з цього року, вступний іспит з однієї з чужих мов запроваджується по всіх школах, крім сільсько-господарських, учительських інститутів та інститутів союзних республік, де викладання провадиться національними мовами. Від іспиту з чужої мови звільняються ті, хто вступає в заочні та вечірні інститути. У високих школах, за вийнятком філологічних факультетів і відділів, скасовується вступні усні іспити з російської мови і літератури. Досі до високих шкіл приймалося осіб не молодших від 17 років. Новими правилами цей граничний вік скасовується.

В СВІТІ

● **Канцлер Аденауер** дав дуже гостру відповідь німецьким соціялістам, які критикували його в парляменті, що він — мовляв — погодився, щоб ЗДА заплатили відшкодування за сконфісковані в останній війні німецькі мастки, але не вище квоти $10,000, а не погоджується на таку саму умову з Австрією. „Америка вела війну з Німеччиною — заявив Аденауер, — а австрійці вітали Гітлера у Відні, так ентузіястично, як не вітали його ніде інде".

● **В Атенах** посадника Ню Йорку, Роберта Ваґнера нагороджено грамотою почесного громадянина столиці Греції. Ваґнер прибув до Атен з Ізраїлю, де з похвалою висловлювався про осяги палестинських жидів. Перед тим Ваґнер відвідав Німеччину, де побував у містечку, в якому народився його батько, що згодом став американським сенатором.

● **До Москви** прибув з Ню Йорку Вільєм Ворті, кореспондент ніґерського місячника „Крайзіс". Того самого вечора він взяв участь в бенкеті, що його влаштував перед своїм від'їздом Неру. На цьому бенкеті він зустрівся з Хрущовим, якому представився, як перший ніґерський журналіст, що відвідав Совєтський Союз після останньої війни. Хрущов „сердечно" вітав Ворті.

● **Філіппіни** є 21-ою країною, що підписала в Об'єднаних Націях конвенцію про опіку над бездержавними особами. Конвенція ввійде в життя, якщо бодай шість держав, які підписали її, ратифікують її.

● **Готель „Україна"** будують у Москві недалеко Київського двірця. Це буде — як хваляться москвичі — „найбільший готель у світі", на 1,000 мешкальних кімнат. Поруч із готелем „Ленінград" це буде „хмародер", але останній із тієї серії, бо Хрущов виступив гостро проти марнування сталі на будівельну конструкцію. Взагалі в наступному році Москва матиме 4 нові великі готелі, сподіваючись зросту прогулянковців з Заходу і Сходу.

● **Північно - корейський** капітан летунства, який кілька днів тому втік разом з літаком до Південної Кореї, оповідає, що після втечі на совєтському МІҐ-у північно-корейського пілота, що потім дістав за це $100,000 нагороди, — командантом усього північно-корейського летунства став ген. Ган Іль Моо, який був вишколений в Совєтах і є совєтським громадянином. Попереднього команданта здеґрадували.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ВЛАСНА ДУМКА

В обставинах теперішньої холодної війни більше, ніж будь-коли, ведеться боротьба за здобуття того, що називають ,,опінією світу''. Політика в холодній війні відповідає більше, ніж будь-коли, дефініції політики, як ,,боротьби за володіння над душами''. Кожна із сторін намагається в першу чергу здобути для себе опінію загалу. Також одним із найголовніших завдань української визвольної політики у вільному світі є саме намагання здобути опінію світу для української визвольної справи. Розуміється, що ,,боротьба за душі'' та за ,,опінію загалу'' ведеться й на внутрішньому українському фронті, і цій боротьбі віддається, на жаль, далеко більше уваги і витрачається на неї більше енергії, як на те, щоб здобути зовнішню опінію для справи українського визволення.

У цій ,,боротьбі за душі'' кожна людина є предметом наступу. З усіх боків ідуть намагання здобути душу і думку кожного з нас всілякими засобами і арґументами. На кожному кроці чигає на нас пропаґанда, і не тільки політична, але й комерційна та всіляка інша. Кожного з нас шарпають на всі боки, закликаючи на політичний чи комерційний товар, на кожному кроці хтось нам щось хоче ,,продати''. Зберегти в таких обставинах власну думку, виробити власну опінію на поодинокі справи, визволитися від всіляких впливів, — діло направду нелегке.

Саме під кутом опінії світ поділений сьогодні на два табори. З того боку залізної заслони доконується найбільший злочин і насильство над даною людині самим її Творцем ,,вільною волею''. Там не сміє бути ,,власної думки'', там за неї стріляють, замикають до в'язниць або висилають на каторгу. Там можна тільки ,,малчать і не разсуждать'', можна думати тільки так і робити та поступати тільки так, як сказав якийсь партійний півголовок. А за всіх там думають більше або менше звироднілі ,,вождї''.

З цього боку заслони людина має найбільший привілей: свободу думки, якою ми визначаємо форму нашого уряду, його персональний склад і спосіб нашого життя. Опінія більшости тут рішає і вирішує. Тим то проблема власної думки є основною проблемою в демократичному суспільстві. Але цю власну думку треба мати, треба її постійно перевіряти і виробляти, конфронтуючи з дійсністю. Це є цілком логічне, що в демократичному суспільстві кожна група намагається здобути для себе і для своєї справи опінію якнайбільшої кількости людей. Це вона повинна робити. Але не поступає по-демократичному той, хто, намагаючись здобути для себе опінію інших, накидає іншим свою думку, застосовуючи при цьому демагоґію, перекручування фактів, неправду, свідоме затаювання правди чи будь-яке насильство.

Президент Айзенгавер, промовляючи на відкритті ювілейної сесії ОН в Сан Франсіско, поставив вимогу ,,вільного доступу до всіх інформацій'', як одну з найголовніших передумов побудови ,,нового роду миру'', тривалого й справедливого. Тільки вільна, правдива і вичерпна інформація може допомогти людині виробити собі власну думку і власну опінію. Проте, передумовою до цього є те, що людина хоче мати власну думку і старається виробити собі власну опінію. Саме в демократичній системі, де немає жадних обмежень доступу до інформацій, треба ,,всіх слухати, але свій розум мати'', треба самому виробляти собі опінію про поодинокі справи.

Звичайно, ніхто не ,,поїв усіх розумів'', і кожний завжди може чогось навчитися. Зокрема, коли мова про ,,власну думку'' і ,,власну опінію'', які можна виробити тільки на підставі всебічного заінтересування поодинокими справами та об'єктивним підходом до кожної інформації.

Звертаємо на це увагу, бо під час і після останнього Конґресу УКК були деякі яскраві приклади т. зв. ,,зорганізованої опінії'', були цілком виразні приклади того, що деяка частина делеґатів, цілком не турбуючись тим, щоб вислухати всі арґументи і на їх підставі виробити собі ,,власну думку'', йшла, натомість, по ,,лінії найменшого опору'', підпорядковувала свою вільну волю і свою власну думку не арґументам та власному розсудкові, але своїм партійним симпатіям, чи сліпо йшла за своїми партійними лідерами. Можна з повним респектом ставитися до кожного, хто має відмінну власну думку, але не заслуговує на респект той, хто поступає тільки так, як йому кажуть, без власного або часом і проти власного переконання. Право на власну думку — це великий демократичний привілей, і хто його не використовує, той шкодить сам собі і своїй спільноті.

ПРИСМЕРК ТОРГІВЛІ НАРОДАМИ

,,Ані ЗДА, ані Німеччина не погодяться на жадне порозуміння чи договір з Москвою в будь-якій справі, що стосувалася б прав та інтересів другої з них, без попереднього взаємного порозуміння'', — так, за півофіційним комунікатом, звучала перша точка договорення між президентом Айзенгавером і канцлером Аденауером, завершеного недавно, коли західньо-німецький канцлер перебував у Вашинґтоні. Здавалося б на перший погляд, що це річ самозрозуміла, що — союзні тепер через Паризький договір і спільну участь в НАТО — ЗДА і Німеччина в своїх окремих нарадах з Совєтами, заповіджених на найближчу майбутність, не робитимуть нічого без відома і згоди другої сторони, неприявної при нарадах в СССР. І тому, ніби ця перша наведена вгорі точка американсько-німецького договорення має суто формальне значення. Насправді так не є. Цей основний принцип в міжнародних відносинах досі раз-у-раз нехтувалось, не признавалось та насилувалось, і тому його оприлюднення і підписання такими двома історичними постатями, як Айзенгавер і Аденауер, має величезне значення міжнародно-правного прецеденсу на майбутнє.

У давній всесвітній історії є безліч випадків, коли переможці ділились територією переможеного, не питаючись його згоди. З історії України пригадаймо Андрусівський договір з 1667 року, яким Польща й Московщина поділили Україну на право- й лівобережну, та Ризький договір з 18 березня 1921 року, яким Польща, перекресливши без виповідження Варшавську конвенцію з 20 квітня 1920 року, поділилась українськими землями з Совєтами, бо хоч текст Ризького договору зладжено теж українською мовою, а підписали його також ,,українські'' репрезентанти УССР, проте Польща добре знала, що в тих переговорах не брав участи ні один справжній представник українського народу. На приклад диктату переможців переможеним можна навести й Версальський договір у відношенні до Німеччини: 6 квітня 1919 р. німецький канцлер Міллер ввійшов до т. зв. Дзеркальної залі Версальського палацу, мовчки підписав підсунений йому договір і мовчки вийшов з залі. Нічого й пригадувати постанову Ради Амбасадорів з 15 березня 1923 року, якою вона затвердила східні кордони Польщі згідно з Ризьким договором, себто віддала Західню Україну Польщі, запросивши лише графа Маврикія Замойського, делеґата Польщі підписати той документ в неприсутності українського делеґата.

Друга світова війна принесла цілу низку жалюгідних актів торгу народами і їх національними землями без їхнього запиту. По нинішній день загадкою для істориків є факт, як той самий Ф. Д. Рузвелт, що проголосив 6 січня 1941 року свої світлі ,,чотири свободи'', міг в усіх своїх міжнародних конференціях під час другої світової війни, в Каїро, Тегерані і Ялті, спиратись на принципі вирішування справ різних народів у світі, не тільки ворожих, але й уярмлених спільним ворогом, без попередньої консультації з ними і без їхньої згоди. Так сталося з землями Китаю (тоді ще національного), з Кореєю, з Польщею, Україною й іншими народами.

Це була засада ділити світ на сфери впливів великодержав та легковаження всіх тих, що підпадали під таку сферу впливів. Ця засада стояла в логічному зв'язку з другою такою засадою — жадати беззастережної капітуляції від переможених — Німеччини й Японії. Поділ Німеччини у Потсдамській конференції, яка, зрештою, виконувала тільки напрямні, устійнені в Ялті, на чотири окуповані зони, став таким самим нещастям для Европи леґалізувавши залізну заслону між двома половинами европейського континенту, як допущення СССР над Тихий океан коштом Японії і Кореї стало нещастям для Далекого Сходу. Але неморальна засада вирішувати чужі справи без згоди найбільш заінтересованої нації тягнулась у міжнародних взаєминах ще довго після кінця останньої війни. Адже вправді у Панмунджомському договорі про ,,перемир'я'' на Корейському фронті з 27 липня 1953 р. взяв участь, у складі загальної делеґації військ Об'єднаних Націй, представник Південної Кореї, але Синґман Рі зробив це тільки під натиском своїх західніх союзників, тоді й тепер твердячи, що тільки дальша війна без перемир'я могла визволити Корею. Так само на Женевській конференції підписано 21 липня 1954 року договір про замірення в Індо-Китаї — не турбуючись тим, що представники вільної південної частини В'єтнаму, відрізаного тоді там від північної, комуністичної, частини, того договору не підписали.

І тому нічого дивуватись, що першою журбою нинішніх керівників Західньої Німеччини було, чи в заповідженій на 18 липня ц. р. зустрічі чотирьох голів урядів великодержав знову не повториться історія вирішування німецької справи без відома й згоди німців. Але ситуація цих останніх тепер остільки краща, що той самий острах мали й західні альянти: чи Аденауер, запрошений до Москви її володарями, не захоче мерщій поїхати туди й запродати союз Західньої Німеччини з Заходом за ціну об'єднання німецьких земель плюс низка поважних концесій, які могли б зробити большевики, якщо тільки Аденауер визнав би принцип ,,невтральности''. Острах, що така згода Аденауера може захитати цілим стратеґічним пляном НАТО, казав тепер Заходові, зокрема Вашинґтонові, поставитись до Західньої Німеччини дійсно з позиції рівного з рівним, з позиції шанування прав і волі народів, про які мова в переговорах. Щасливий буде час, коли цей принцип стане непорушним каноном у міжнародній дипломатичній практиці. Тоді й ми, українці, перестанемо бути предметом вічного торгу то з поляками, то з москалями, чехами чи мадярами.

Роман Степанович

ІНВЕСТИЦІЯ В ЖИВУ ЛЮДИНУ

Часто зустрічаємо на сторінках нашої преси повідомлення та заклики в справі пожертв на закуп осель чи організаційних будинків. Це дуже гарне явище. То говорить само за себе, що наші поселенці багатіють та устабілізовують своє родинне та організаційно - громадське життя.

З другого боку, ми часто забуваємо про те, що перед нами є теж і політичні завдання.

Здавалося б, що після масового поселення нашої іміґрації в ЗДА всі наші інтелектуальні сили знайдуть своє фахове затруднення, або достосуються до вимог нового місця поселення. Так, не сталося. Величезний відсоток наших інтеліґентів все ще працює фізично. Тим робом нова іміґрація з незалежних від себе причин включилася здебільша в ряди попередньої заробітчанської іміґрації.

Коли приглянутися ближче політичному життю ЗДА, то тут немає конґресмена, сенатора, чи іншого високого публічного урядника, без високої освіти. Середня освіта в ЗДА — це майже буденна вимога від поголовного громадянина цієї країни. Шкільна система є під наглядом стейтових шкільно-освітніх урядів, які крім субсидій служать школам порадами та вказівками.

Місце американського стейтово-освітнього уряду в нашому іміґраційному житті — може заступити кожна організація. Це дуже проста справа. Якщо організації знаходять великі фонди на закуп будівель й осель, то хочеться вірити, що знайдуть фонди на найбільш пекучі потреби, тобто, на Стипендійний Фонд, хоча б для своїх членів, які вивчували б в першу чергу суспільно-політичні науки. Наука ця потрібна кожному культурному політичному середовищу.

Ми любуємося в політиканстві, але не вміємо трактувати як слід справжню політику. Чи вистачає маса — без політично - інтелектуального проводу? Для політиканства — так, але не для політики. Ця проблема мучила наш нарід і нашу еміґрацію в Европі в минулому й не краще стоїть справа під теперішню пору. Ми мали все масу, але ми ніколи не мали інтелектуально виробленого проводу. Немає тут нічого дивного, що на західньо-українських землях була загально прийнята поговірка, яку залюбки використовували поляки, що українці мають тільки: ,,хлопа й попа'', що на ділі здебільша відповідало правді.

Чи ми можемо думати про ріст нашої справи, без високо політично - кваліфікованих одиниць, які працювали б для добра української справи? Чи подумали про цю найбільш пекучу справу ті чи інші політичні угрупування? Для цих справ не прив'язується в жадному нашому середовищі навіть крихітки часу. А це все ж таки вимога часу, яка наглить. Якщо ми думаємо про кращу майбутність нашого народу — то мусимо забезпечити бодай мінімальну екзистенцію тим всім одиницям, які посвячують йому свій час і працю.

Університетські сили американських університетів мають у своїх рядах не малий відсоток росіян, які закліматизувалися по численних університетах після першої світової війни.

Не так сталося з нашими університетськими професорами, які приїхали до ЗДА — після другої світової війни. Наші університетські сили можна почислити на пальцях..

Ще час заповнити цю прогалину. Зрозуміння громадянства і всіх політичних угрупувань — може принести добрі наслідки. Ми бачимо жертвенність нашої іміґрації на кожному кроці. Хочеться вірити, що наше громадянство належно зрозуміє і цю пекучу потребу Українського Стипендійного Фонду для українських ,,відмінників'' високих шкіл, які для добра справи посвятять свій труд студіям, які конечні для нашого публічного життя, тобто, студіям суспільно-політичних наук. Тільки фінансова перешкода не дає змоги нашій молоді осягати ті позиції по університетах, які для нашої справи є конечними й суттєво-життєвими.

Та остання льоката громадського капіталу — оплоцентується найкраще для всіх тих, що своєчасно зрозуміють важливість того вкладу.

Центром того УСФонду безсумнівно мусить бути УККА, який гуртує в собі всі суспільно-політичні організації на терені ЗДА.

УСАМОСТІЙНЮВАННЯ ІНДІЯН

Згідно з оповіщенням вашинґтонського Бюра для Індіянських Справ, 31 липня 1955 р. закінчується федеральна опіка над двома індіянськими племенами, що мешкають в Тексасі, після чого вони переходять під опіку стейту. Це — племена Алабама й Кушатта, які є власниками 3,100 акрів лісу, що становить їх спільний маєток. Саме за збереження цього маєтку, як власности згаданих індіянських племен, ішов довголітній спір. Щойно федеральний закон з серпня минулого року вирішив, що саме треба зробити з цим маєтком, щоб він не став предметом спекуляції великих підприємців, які експлюатують ліси в південно-західніх і західніх стейтах.

Усамостійнювання індіян переводжено вже й давніше за дозволом згаданого федерального Бюра для Індіянських Справ, одначе це не поліпшило долі ані самих племен, ані поодиноких осіб індіянського походження. Останнє таке звільнення з-під федеральної контролі переведено в 1909 р., коли два індіянські племени з стейту Вискансін, перебравши у власність землі, що їм належалися з часів переходу всього індіянського населення під опіку американського федерального уряду, почали позбуватися своїх маєтків, нерозважно продаючи їх у приватні руки. Тому в 1934 році ухвалено в Конґресі Акт про реорганізацію індіян, на підставі якого федеральний уряд припинив дальшу спекуляцію. Тоді виявилося, що не можна всіх індіянських племен підтягати під один закон, і аж минулого року Конґрес ухвалив низку нових законів, для поступового їх усамостійнювання.

Секретар внутрішніх справ, Доґлес МекКей, якому підлягає Бюро для Індіянських Справ, проголошуючи 25 травня проклямацію про звільнення двох тексаських племен з-під федеральної опіки, пригадав, що всіх індіянських племен на території З'єдинених Держав є під сучасну пору понад 300. Отож треба брати до уваги кожне плем'я окремо, бо не всі вони живуть в однакових умовинах і однаковому кліматі. Важлива також історія кожного племени для зрозуміння його характеристичних прикмет.

Це зрозуміли самі індіяни, і тому створили в 1944 р. Індіянський Крайовий Конґрес Америки, який має своє бюро в Вашинґтоні. Крім того зорганізовано під різними назвами товариства індіян, з осідком у таких містах як Ню Йорк, Филаделфія, Індіянополіс і т. п. Ці товариства реєструють минуле своїх племен, не жалуючи при цьому критики на поведінку білих людей супроти справжніх американських автохтонів. Для дослідників історії примітивних племен факти з історії індіянських ,,націй'' доводять, як нижчі культурою раси й нації падають жертвою вищої цивілізації, до якої не можуть пристосуватися.

Це пізнати теж і на тексаських племенах, предки яких мусіли поступати на Захід з колишніх своїх пасовищ і лісів у Джорджії й Алабамі, доки федеральний уряд не створив для них спеціяльних ,,резервацій'' в Оклагомі. Одначе й там їм не було легко втриматися, і вони цілими групами почали переходити через кордон ЗДА до Мехіко. Коли ж згодом північну частину Мехіко прилучено до ЗДА під назвою стейту Тексас, колишні американські індійські племена підпали знову під владу ЗДА. Тоді федеральний уряд викупив 1,400 акрів землі для створення нової резервації, а пізніше, в 1920 р., докупив ще 3,100 акрів, віддаючи їх у власність двом племенам. Саме цю землю тепер звільнено з-під опіки федерального уряду і передано стейтові Тексас, як ,,віно'' для їх втримання.

Одначе інші племена дістануть землю не в цілості для кожного племени, а приділами — для кожної людини окремо. До тих племен, резервації яких будуть поступово скасовані, а їх землі роздані поодиноким родинам або особам, належать племена в стейтах Юта, Вискансін і Ореґон.

Спеціяльну увагу звертає на себе усамостійнення племени Кламат, у стейті Юта, яке нараховує 2,000 осіб і

(Закінчення на стор. 3-ій)

ДЕНЬ ПРЕСИ І САМОКРИТИКА ,,РАДЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ''

У газеті ,,Радянська Україна'' з 5 травня вміщено аж дві статті з нагоди ,,Дня преси'', присвячені цій темі. В статті ,,Сила друкованого слова'' говориться про совєтську пресу, а в другій статті автор старається набрехати на пресу вільного демократичного світу, і тому вона так і називається: ,,Брехня на службі монополій''.

Народ уже давно дав оцінку совєтської преси, коли склав приказку: ,,У ,Правді' немає ,,ізвестій'' а в ,,Ізвєстіях'' немає правди''. Тому й автор першої статті, замість традиційного вихваляння всього совєтського, на цей раз зайнявся самокритикою. Він змушений визнати, що ,,переважна більшість наших газет, не зважаючи на особливості різних областей і районів, схожі одна на одну, як дві краплі води''. А далі наводить такий приклад: ,,Редактор херсонської обласної газети ,,Наддніпрянська Правда'' т. Рєзніков — кваліфікований журналіст і письменник; тим часом у газеті не видно руки редактора, його творчих задумів, тому матеріяли там сірі, трафаретні''.

Автор статті не міг, звичайно, вказати на справжню причину такого явища. Серед совєтських журналістів і письменників є справді талановиті і думаючі індивідуальності, але чи ж можуть вони вільно висловлювати свої думки і виявляти власну ініціятиву, щоб створити газету або книжку правдивою і цікавою? Бо ,,наша преса, — як пише далі автор, — гнучкий інструмент в руках комуністичної партії''. Знищивши свободу слова і преси, і встановивши монополь на всі засоби друку, партія перетворила пресу у знаряддя своєї антинародної політики, і тому зовсім не зацікавлена, щоб у ній писалось правду, а лише те, що потрібне для партії.

Автор статті пише: ,,Який редактор, така і його газета''. До совєтської дійсности така приказка, як бачить і сам автор, зовсім не підходить. Правдивіше буде сказати: ,,Яка партія, така й совєтська преса''. Вся вона просякнена брехнею.

Не маючи підстав хвалити совєтську пресу, газета ,,Радянська Україна'' вирішила надолужити свій совєтський патріотизм брехнею на пресу вільного демократичного світу і, зокрема, Америки. І, захопившись критикою буржуазної преси, не помічає, що вона обертається проти совєтської преси. Означення ,,брехня на службі монополії'' якраз є влучною характеристикою совєтської преси, бо ж усім відомо, що у вільному демократичному світі немає монополії однієї партії над пресою, а є преса різних партій і різних напрямків з необмеженою свободою слова. Автор статті між іншим згадує, що девізом американської газети ,,Ню Йорк Таймс'' є: ,,Ми друкуємо те, що варто надрукувати''. Девізом совєтських газет є цілком протилежне гасло: ,,Ми друкуємо те, що наказує партія''! І тому совєтські газети такі сірі, нудні і ,,схожі одна на одну, як дві краплі води''. Бо немає в них життєвої правди.

Р. Ром

Мих. Волошко

ТРЕМТЛИВИЙ ВОГНИК

(Спогад)

(1)

Як тільки радіо повідомило, що німці перейшли кордони СССР, 12-й танковий Наркомівський полк залишив містечко Нарофомінськ (під Москвою) і пішов на оборону Мінську, столиці Білоруської республіки. Але Мінськ вже пізно було захищати. Ще поки полк був на марші німці його зайняли і тиснули вже на Смоленськ. Прославлені на парадах совєтські дивізії розламувалися на куски і гинули.

12-й полк, опинившись в оточенні, одержав наказ негайно позривати танки, знищити все, що могли б використати німці, і пробиватися назад. Дивним сьогодні видається той наказ, бо, якщо [illegible] не могли порвати [illegible] кільше, то [illegible] бойовий полк 250 швидкісних танків БТ-7 і Т-36, що колись тріюмфально проходили Червоною площею в Москві, — злетіли в повітря.

Павло Гасико, хоч носив на уніформі відзнаки танкіста, насправді танкістом не був. Служив він у штабі 12-го полку писарем, і тому виконати наказ про самознищення йому було найлегше. Різні штабні папірці, які носив Гасико в торбинці від протигаза, з приємністю кинув він у кущі, рушницю шпурнув у рів, і приготувався йти в німецький полон.

Німців Павло ще не бачив. Чув лише як на фронтових причілках били їхні кулемети. Та враз кулі просвистали в Павла над головою і, як вужі, зашелестіли в посохлому листі. Павло припав лицем до землі і почав молитися, щоб Всевишній охоронив від наглої смерти. Але відчував, що молитва, яку він творив, не була такою, яку чув він колись із уст матері. І коли кулі ще більше притиснули Павла до землі, він почав благати у сльозах:

— Мамо моя рідна, помолися за мене!..

Але Павлова мама була в цей час далеко, на Україні. Чи відчувала вона оці, може й передсмертні благання сина? Син її, часом докучливий і неслухняний, вперше зрозумів, що то значить мати, її наука, її добрість, і, заливаючись сльозами, шепотів: ,,Мамусю, простіть мені'' ...

Недалеко в кущах чути було стогін конаючих і крик ранених. Огонь щораз більше посилювався. За кілька кроків впала бомба, повалила дерево, і воно гіллякою шмагнуло Павла по ногах. Він знову почав молитися.

А як тільки стрілянина втихла, хлопець підніс голову і побачив зовсім близько від себе німця. Він встав, підніс догори руки. Німець щось сказав незрозумілою мовою і повів його в напрямку села.

Отак почався полон. Гасико аж відітхнув з полегкістю. Нарешті прийшла довгождана година, — кінець совєтській владі! Як Бог дасть, то він незадовго вернеться додому, розшукає рідню і почне жити вільним життям. Колись йому мама потаємці розповіла, що в них є закопані золоті червінці. Павло знає те місце. Відкопає, витягне їх із полив'яного глечика. Відкриє пекарню, на татовій могилі замовить пам'ятник, відбудує на церкві знищену большевиками баню і власними руками поставить на ній позолочений хрест. Хай то буде на славу Божу. Бо хіба ж не сила Всевишнього врятувала його в тих фронтових кущах?

***

Німець привів Павла до сільського клюбу, який вже був ущерть набитий полоненими. Тут і там бачив він знайомі обличчя, які зараз же зникали у куточках. Це були ,,вірні сталінські служаки'', що душили рідного брата касарняною муштрою і політичним вихованням. Біля дверей клюбу стояло з палицями в руках декілька недавніх танкістів, готових прищеплювати своїм товаришам любов до нового ,,фараона''. В Павла прокинулася ненависть до цих людей, але він вгамував її. Чи ж варто? А хіба я вільний від гріхів? І як мені Господь простив, то чим же вони гірші за мене?

За якийсь час відчинилися двері і німець загнав нову групу полонених, між якими Павло побачив свого найближчого друга Володимира Козака. Серце Павлові забилося з радости. Він підбіг до нього, обняв його і довго по-дитячи цілував.

— Який я радий, що й ти лишився в живих! — тішився Павло. — Але ... ми тепер вже інші люди.

— Так, — вимушено посміхнувся Володимир, — невільники в неволі!..

— Може й маєш рацію, — погодився Павло, — але все ж я почуваю себе зовсім поіншому. Важно хоч би й те, що ми тут можемо говорити про все, про що колись тільки потайки думали. А думали ми так багато ... Пригадуєш, як я одного разу проговорився тобі, що мій батько був розкуркулений? Потім я осуджував батька, мовляв, був він відсталий і ніяк не міг усвідомити собі, що совєтська влада хоче йому добра.

— І пхає в колгосп ... — вставив Володимир.

— Так, — він помер, але колгоспним кріпаком не став. Помер у шепетівській тюрмі, як ,,клясово-ворожий елемент''.

Павло гордий за свого тата. Ох, якби він умів говорити по-німецьки, то зараз би розповів німцям, як вся його родина ненавиділа комуністичний режим, і його негайно випустили б на волю.

Володимир, звичайно мовчазний, ще більше замкнувся в собі, і лише слухав Павла, який укладав широкі пляни майбутнього життя. Володимир умів ширше думати, і зовсім не втішався з того, що попав у неволю: не було за що воювати, нема й за що сидіти в полоні.

Помалу згасав гарячий серпневий день. Фронт посунувся вперед, і вже не було чути кулеметної стрілянини. Тільки в напрямку Смоленська чимраз дужче гуділа артилерійська канонада.

Уночі німці автомашинами вивезли полонених на 20 кілометрів у запілля, і тоді почався смертний марш до Мінська. Про харчі для полонених німці не дбали. Нещасні люди жили лише тим, що подавали їм селянки, які виходили назустріч маршовій колоні з надією побачити когось із рідних.

На третій день маршу знесилені люди стали падати. Та як тільки котрийсь із полонених падав, німець підбігав до нього і ударами кия пробував підняти. Коли ж той не вставав — німець безжалісно його добивав. Ті, які відчували, що за кілька годин їхні сили вичерпаються, виривалися з колони і тікали до лісу. Тоді за кару розстрілювали трьох із того ряду, де йшов утікач.

Павло вперше в своєму житті переступив через простріляний череп людини. Йому зробилося млосно. Він прикрив очі, щоб не бачити трупів, але його нога послизнулась, і він упав. Конвоїр щосили вдарив Павла кием. Павло відразу ж схопився на ноги. Його очі наповнилися сльозами. ,,За що?'' — тихо прошептав він, стискаючи кулаки.

Колона рухалася. Раз-пораз було чути постріли.

Недалеко Мінська на маленькій залізничій станції полонених завантажили в товарові вагони і дали по шматку хліба. Потяг рушив. Конвоїри пустили серед полонених чутку, що везуть їх в Німеччину на роботу. Це дещо підбадьорило людей. Кожний заспокоював себе тим, що війна — не рідна тітка, і краще пересидіти її десь в запіллі, ніж кривавитися на фронті.

Павло так зголоднів, що губив пам'ять. Хліб, який щойно дали німці, хотів був з'їсти зразу весь. Володимир ледве упросив його лишити хоч трохи на вечір. Павло послухався і заховав шкуринку в кишеню. Він старався забути про ту маленьку зчорнілу шкуринку, але неслухняна рука сама лізла в кишеню, щоб вгамувати шлунок. Аж тоді настав спокій, коли кишеня спорожніла.

Павло повеселішав. Трохи зміцнівши на силах, він почав з Володимиром розмову про Бога і заявив йому, що тепер ні в кого і ні в що не вірить.

— Так, я вірив, — ніби оправдуючись, говорив Павло. — Але тепер вже не вірю. Я зневірився ...

ГОТУЄМОСЯ ДО МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ ВИСТАВКИ

Як і в попередні роки, так і цього року українське організоване жіноцтво — вже четвертий раз — знову виступить на міжнародному форумі в рамках Міжнародної Жіночої Виставки, що має відбутися в листопаді місяці в залях Реґімент Армори, в Ню Йорку. Покликаний до праці Український Жіночий Виставковий Комітет у складі 19 осіб (голова п-ні І. Повзанюк) вже від березня розпочав працю над підготовою виставки українського народного мистецтва й культури і вже затверджено проєкти усіх запляновaних ділянок. Одним із завдань, які поставив перед собою Комітет, є поширення праці назовні, поглиблення співпраці зі спонзором виставки — Жіночим Національним Інститутом — у напрямі відсвіження програми виставки, впровадження в неї нових елементів, як, напр., фестиваль окремих етнічних груп, та піднесення позему її розмежуванням промислу і реклями від показу культурно - мистецьких надбань народу. Плянуючи працю, УЖВК спрямовує свої заходи на те, щоб збільшити зацікавлення американської опінії українською культурою і також народною ношею різних зразків з усіх земель України та модерним одягом з українською вишивкою, показаними на моделях. В ґалерії образів виставки будуть поміщені зразки образотворчого мистецтва пензля жінок, а також портрети визначних жінок України. Наші звичаї буде подано у сценічному фраґменті „Вечорниць" Ніщинського та показом накриття святочного столу, а красу української пісні й танку відвідувачі виставки побачать у спеціяльній мистецькій програмі.

УЖВКомітет підготовляє також видання журналу англійською мовою, який буде відзеркалювати основні напрямні виставки, зокрема, міститиме історичні матеріяли про 1000-ліття прийняття християнства на Україні-Руси і його вплив на розвій творчих сил народу, та здобутки української культури в усіх ділянках. Окремий цикль в журналі присвячується жінці: — матері, громадській діячці, фахівцеві, мистцеві, жінці -воякові, нав'язуючи його до 70-ліття жіночого руху на Україні.

Широко плянується також виготовлення пам'яток з виставки — дрібних вишивок, кераміки, писанок, різьби та ін. на продаж з метою популяризації нашого народного мистецтва і промислу.

Окремою атракцією виставки буде конкурс на нашу народну ношу з нагородами з акращі зразки з метою привернути увагу до наших народних одягів і вже тепер Комітет закликає жіноцтво Ню Йорку й околиць завчасу підготуватися та взяти участь у цьому конкурсі.

Реалізація усіх цих плянів і задумів Виставкового Комітету вимагає великої посвяти і вкладу праці і, звичайно, у значній мірі залежить від матеріяльних спроможностей. Вже зараз Комітет потребує фондів для ведення своєї праці (оплата права участи у виставці коштує понад 500 долярів), для добору і виготовлення експонатів виставки, підготовки видання журналу та ін. І для цього майже єдиним джерелом є дохід з продажу квитків вступу на виставку. УЖВКомітет вже дістав ці квитки для продажу в кількості 2,100 шт., по ціні 65 центів, з яких половина має піти на виставковий фонд Комітету, отже кожний, купуючи квитка, в якійсь мірі, бодай матеріяльно, вже тепер причиниться до успіху переведення виставки.

Участь у Міжнародній Жіночій Виставці не є справою вузького кола осіб, чи лише самого жіноцтва; наша участь у виставці — це, насамперед, ширення правди про Україну, здобуття нам симпатій серед чужинців; від нашої репрезентації на міжнародному форумі залежить добро українського імени і кожному свідомому українцеві повинно близько лежати до серця, щоб це ім'я було репрезентовано гідно. Тому Український Жіночий Виставковий Комітет звертається до всього українського громадянства із закликом підтримати заходи Комітету, як морально — порадами, побажаннями, — так і матеріяльно — придбанням квитків на виставку, допомогою у розпродажі їх, й сподівається знайти підтримку і зрозуміння ваги цієї справи.

Пропаґанд. Ком. УЖВК.

Голос Читача

Про ролю Етлі в еспанській війні

П. З. Стефанів у своїй статті п. н.: „Чи Етлі воював в комуністичній бриґаді", надрукованій у „Свободі" з 23. червня, опрокидує твердження п. Б. С. та старається переконати нас у невинности англійських соціялістів — Лейбур Парті та їх провідника Етлі в їх незацікавленні долею комуністів в Еспанії під час громадянської війни. Слова п. Стефанова: „Але чому записувати його (Етлі) до активних комуністів з міжнародних бриґад, які боролися під час громадянської війни в Еспанії ,коли лідер англійської Лейбур Парті з своїм соціялізмом є таки дуже далекий від міжнародного комунізму, а як англійський державний муж — він ніколи особисто активно не анґажувався б по стороні крайньої еспанської лівиці?" — це вияв „побожного бажання", що не має нічого спільного з дійсністю, яка вже належить до історії.

У саму участь зі зброєю в руках у громадянській війні в Еспанії особи Етлі, члена англійського уряду (хоч і лідера опозиції), мені важко повірити і сумніваюсь, чи п. Б. С., який перший порушив цю справу, мав на це якісь певні докази. Мені здається, що на це не дозволяло Етлі його офіційне становище, не зважаючи на ці його явні і в тому часі дуже великі симпатії до червоних.

Однак, як дуже минається з дійсністю твердження п. Стефанова про те, що англійський соціялізм є таки дуже далеким від міжнародного комунізму, можна найкраще переконатися із однієї знимки Етлі в Еспанії з часів громадянської війни. На цій знимці Етлі стоїть поміж комуністичними ватажками Еспанії на трибуні і затисненим п'ястуком піднесеної лівої руки вітає дефілюючих червоних ґвардійців. Цю знимку широко публіковано під час попередньої виборчої кампанії в Англії і її теж можна оглянути в даному річнику нюйоркського щоденника „Джорнал Амерікен" і других. Автентичність цієї знимки безсумнівна, а доказувана нею поведінка лідера Лейбур Парті (навіть не її лівого крила) доказує остаточно про його становище тоді до міжнародної комуни, якій цей виступ Етлі напевно допоміг більше, як не один червоний ґвардієць зі зброєю в руках.

Етлі, так як всі його прихильники — соціялісти, може і соромляться тепер своїх вчинків під час еспанської громадянської війни і назвуть це все великою похибкою, але цього факту не можна вичеркнути, чи видерти, як непотрібну картку паперу, із записаної вже книги історії.

Все таки навіть останні потягнення Етлі надто яскраво суперечать багатьом голосам його оборонців і на жаль, не виявляють у нього переконливих познак покаяння за його „гріхи молодости".

В. Сохан.

ФЕДІР ГЛЯНЬКО

(Посмертна згадка).

Федір Хомович Глянько народився в с. Славгороді на Харківщині 2 (15) вересня 1879 р. в селянській українській родині. Ще юнаком прийшов він до Харкова, де працював на різних виробнях, а пізніше — на Паротягобудівельному Заводі — вже як кваліфікований робітник — токар. Брав активну участь в різних робітничих орґанізаціях. Зокрема вже з року 1900 належав до Харківської Української Робітничої Громади, що її фактичним керівником і надхненником був знаний український письменник і громадський діяч Гнат Хоткевич. За його керівництва Покійний був одним з фундаторів Українського Робітничого Театру в Харкові, в якому брав найактивнішу участь і як актор і як адміністратор. На околиці міста у своєму будиночку Покійний частенько давав притулок борцям за волю України, що їх переслідувала царська жандармерія.

Після революції 1905 р. харківське робітництво спромоглося побудувати свій власний „Робочий Дім", що в ньому були зосереджені найголовніші робітничі організації — і політичні і культурно - освітні, зокрема театр. Небіжчик очолював будівельний комітет цієї установи, а пізніше був обраний її управителем.

З початком українських визвольних змагань — з перших днів заснування Української Центральної Ради та Крайових Рад — Федір Глянько був обраний від харківського робітництва і до Укр. Центральної Ради, і до Слобожанської Ради. Брав він активну участь в праці цих установ, мандруючи в дуже тяжких умовах від Харкова до Києва і назад. Був також учасником Українського Трудового Конґресу.

З відродженням Української Православної Церкви став діяльним учасником її змагань за віру і волю Рідного Народу, належачи до складу парафіяльної Ради Харківського Миколаєвського Собору УАПЦ. Діяльну участь брав Небіжчик і в справі заснування та утримання Української Гімназії ім. Б. Грінченка в Харкові, входячи в склад Батьківського Комітету.

За всю цю його діяльність московські большевицькі окупанти арештували Покійного, тяжко катували в енкаведівських застінках, і після кількарічних жорстоких тортур засудили до розстрілу. Вісім місяців просидів він в камері смертників, що-ночі чекаючи на свій кінець. Лише падіння „єжовщини" врятувало його тоді від неминучої смерти. Та не минулися наслідки тих страшних тортур, що надщербили напрочуд здоровий його організм.

Коли історична хвиля змила большевицького окупанта з України в 1941 р., — то Небіжчик знову увійшов в лави активних українських громадських діячів в Харкові. Був він завжди дуже скромним, і ніколи не гнався за керівними становищами, а виконував найконечнішу щоденну українську працю.

З поворотом большевиків в Україну, йому довелося залишити рідний край. Після довгих і тяжких мандрівок оселився року 1950 в ЗДА, де знайшов і свободу і працю. Працював до останнього року свого життя і був дуже задоволений можливістю нарешті вільно працювати. Останній рік одержував пенсію, яка забезпечувала його скромні потреби.

Та надщерблений большевицькими тортурами організм не витримав: Федір Глянько упокоївся в Бозі 21 квітня 1955 р. в м. Форт Вейн, Інд.

Вічна пам'ять тому українському діячеві і відданому патріотові.

● **Совєтський Червоний Хрест** „обіцяв співпрацювати" з Міжнародним Червоним Хрестом над вияcненням долі, якої зазнало кількасот чужинців, що „зникли" в Совєтському Союзі від кінця останньої війни.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ФІЛІЯ БІБЛІОТЕКИ ЧУЖОЗЕМНОЇ ЛІТЕРАТУРИ В КИЄВІ

При київській обласній бібліотеці відкрито філіял всесоюзної (?) державної бібліотеки чужоземної літератури, що налічує до 10,000 книжок, журналів і ґазет. У фондах філіялу політична, історична, природознавча, художня література і довідково - енциклопедичні видання мовами „країн народної демократії", англійською, французькою, еспанською та ін. Є тут в ориґіналах твори Шекспіра, Мольєра, Шіллера, Ґете, Байрона, Бальзака, Діккенса, Міцкевіча, а також твори Ромен Ролляна, Люї Араґона, Теодора Драйзера, Ю. Фучіка, К. Чапека, Л. Кручковського та ін.

ЯК І КОЖНОГО РОКУ...

У дні 1-го травня, як і кожного року, по всіх містах і селах України в „добровільно-примусовому" порядку відзначено свято „солідарности пролетарів усього світу". У Києві „трудящі демонстрували свою відданість партії" на Хрещатику. У Харкові похід демонстрантів відбувся на „найбільшій у світі площі" — ім. Дзерзинського. У Львові демонстрація відбулася на центральній маґістралі міста вулиці Леґіонів, тепер Першотравневій. Багатотисячні колони службовців і робітників дефілювали по вулицях Кривого Рогу, Дніпропетровська, Дніпродзержинська, Нікополя, Новомосковська, Чернігова, Полтави, Ужгорода та ін.

УСПІХИ УКРАЇНСЬКИХ КИТОБОЇЦІВ

Як повідомляє „Радянська Україна", під час останнього рейсу в Антарктиду одеської фльотилії китобійних кораблів „Слава" забито понад 3,000 китів, з яких видобуто понад 30 тисяч тонн товщу, м'яса, китового борошна, печінкових виробів та інших продуктів. Перший наливний ешелон з китовим товщем вирушив до Харкова. 26 травня цінні вантажі вислано до Москви, а також до Запоріжжя і Львова. В Одеському порті навантажуються бочки з лікувальним препаратом — китовою печінкою. Фльотилія доставила в Одесу багато експонатів для університетів, наукових закладів та музеїв.

ЦИГАНИ НА УКРАЇНІ

З „Літературної Газети" вперше довідуємося дещо про життя циган під Совєтами. Отже, якась частина циган, як виходить, щасливо уникнула сталінської колективізації та гітлерівського винищення і досі блукає собі, не прив'язана до постійного замешкання, по широких просторах України, Кубані та Молдавії. В статті „Червона свитка", уміщеній в цій газеті, її автор С. Знавцев описує пригоди одного циганського табору на Кубані.

Розташувався табір весною цього року на вигоні біля станиці Крив'янської, недалеко Новочеркаська. За пару днів ватажок цього табору, Христо Міхай, появився в Ростові над Доном і запропонував директорам місцевих торговельних установ купити у нього „поцінно" чавунні казани. Поторгувались і підписали договір на 200,000 рублів. Але циганський табір банкового конта не мав, і Міхай зажадав, щоб заплатили йому гроші готівкою. Директори між собою порадилися і, щоб таку операцію оформити, записали циган у бухгальтерських книгах, як бригаду робітників, а виплачені їм гроші, — як заробітну платню, видану цим робітникам. В такий спосіб „бригадир" Христо Міхай одержав 200,000 рублів, подякував і поїхав до свого табору. Одначе, після першої ж ревізії установ, які придбали собі циганські казани, виявилося, що з одержаних Міхаєм грошей не стягнено прибуткового податку, і справа опинилася в суді. Кинулися шукати „бригадира" Міхая. В підписаному ним договорі на купно - продаж казанів знайшли адресу: „Станиця Крив'янська, вигін, другий горб". Шукали вигін і знайшли. Шукали горб, рахували по пальцях: ось перший, ось другий. Знайшли і горб. Але на горбі було чисто, вітер уже й попіл циганських вогнищ, порозносив...

Отак циганський ватажок Христо Міхай обдурив у Ростові совєтських директорів і суддів. Невмируща циганська нація!

„МЕТОДА" АНТОНА ЛУКИЧА

Як подає „Літературна Газета", в Розважівському районі на Поліссі появилася нова „аґрикультурна метода". Називають її популярно „методою Антона Лукича", за ім'ям голови одного з розважівських колгоспів. Коли на цього голову постійно натискало районове начальство, щоб прискорював сівбу, оранку чи іншу яку роботу в колгоспі, і вимагало цифрових даних про виконання плянів цих робіт, він давав їх з перебільшенням принайменше на 100-300 відсотків — „щоб відчепились". Зорали, напр., у колгоспі Антона Лукича 4 гектари площі, а в рапорті подав він 80. „Ви, — казав він, — для статистики старaєтесь, — нате ж вам статистику!"

„Літературна Газета" не зазначає, що „метода Антона Лукича" — не ориґінальна, а запозичена в Кремлі, де вся праця йде за цією методою. Винахідливого Лукича недоцінили і з становища голови колгоспу усунули.

Дрібні Вістки

● **Світова Метеорологічна** Організація в своєму звіті, переданому Об'єднаним Націям пропонує видати „мапу громовиць" на суходолі і океані. З поміччю цієї мапи можна буде вимірковувати можливості громовиць в даній місцевості.

● **Меллонів Інститут** для Промислових Дослідів повідомляє, що генерал Метью Б. Ріджвей, дотеперішній шеф штабу армії, іменований головою Ради Директорів цієї установи. Він залишає свій пост в армії 30 червня, а свої нові обов'язки перебере в половині вересня цього року.

● **У Кемдені, Мейн,** в будинку, де переховувано 18,000 омарів, завалилася підлога, і всі омари розлізлися. Фірма зазнала шкоди на 50,000 долярів.

● **У республіці Перу** скасовано два державні монополі: тютюновий і сірниковий. Тютюновий монополь існував у цій державі 50 років, а сірниковий — 30.

● **Сенатор Александер Вайлі** з Висконсіну вніс пропозицію про допущення Еспанії в члени НАТО.

● **Го Чі Мінг,** червоний ватажок Північної Кореї, вибрався на чолі делеґації з візитою спершу до Пейпінґу, а потім до Москви, що вислухали нові накази. Хоч він безпосередньо підлягає комуно-китайському урядові, якому завдячує свій прихід до влади, все ж у комунікаті про його виїзд за кордон на першому місці названо Москву.

УСАМОСТІЙНЮВАННЯ ІНДІЯН

(Закінчення зі стор. 2-ої)

претендує на землі своєї резервації, що охоплює 800,000 акрів. Якщо б ці землі роздати між дозрілих членів племени на підставі факту, що вони стали повноправними громадянами ЗДА, то на кожну особу припадало б по 20-50 тисяч долярів мастку. Одначе тому, що на цих землях росте цінний ліс, деякі провідники племени Кламат передбачають, що, „визволені" з-під федеральної опіки і усамостійнені, члени цього племени продадуть свою частку лісу за безцін і, діставши гроші на руки, їх прогайнують. Не маючи опісля грошей на прожиток, вони мусітимуть звернутися до федерального уряду з проханням про допомогу.

Щоб цьому запобігти, індіянські провідники пропонують ці землі передати цілому племені, з тим, щоб потім родоначальники перевели „плебісцит" серед співплемінників, чи не хочуть вони залишити своїх часток для зорганізування спільного господарства, з якого можна було б продавати ліс і прибутки ділити між усіма членами племени.

Інші пропонують резервацію перетворити на кооперативу, з тим, щоб її члени, які погодяться на спільне господарювання перебраними землями, вирішували б спосіб господарювання голосуванням, а ті, що не згодяться на це, зможуть продати свою пайку і пробувати заснувати свої особисті підприємства чи виїхати до промислових районів на заробітки.

Оці спори між провідними філянтропами й економістами вказують, як важко використати навіть справжній масток для особистого добра їх власників, якщо загал не підготований до самостійного життя. Це дає також багато турбот урядові, який почуває на собі відповідальність за майбутність всього населення країни.

(С)

З наших буднів

ПРО ОСЕЛІ „БОНҐАПА" І НАШИХ НАЙМЕНШИХ

Питаю знайомих з минулорічних вакацій:

— Де цього літа зустрічаємось? На „Союзівці?"

— Ой, ні, відповідають знайомі, написав наш брат із Пенсилвенії, що купив бонґало над водою. Запрошує, щоб ми туди приїхали...

Слово „бонґало" здобуває собі поволі право громадянства в нашому українсько - американському словнику, подібно, як „ґавз" і „кара", які вже досить твердо в ньому вкорінились. Чимраз частіше тепер чуєте: цей купив „бонґало", той купує, той уже продав... Один наш вчений муж сказав мені, що це є... „дальший етап в процесі розрядження атмосфери колишніх ДП-таборів". Вирвавшись з таборового ґетта — наші люди замикаються в ґеттах власних чотирьох стін...

На відтинку т. зв. осель помічається невідрадне явище: вже йде тиха війна між двома організаціями молоді за дітей до вакаційних таборів.. Часом вона тиха, часом і голосна, і можете її почути під церквою, чи в котрійсь із наших книгарень:

— Ні, цього року не дам туди дитини! „Там" же немає води! Хлопець ходить замурзаний, як дідько!

— Ну, а в „вашій" оселі є вода?

— Прекрасна річка під носом! Кажу вам — як Черемош!

— Та я чув, що в ній отакі вужі плавають...

— Е, вони партійних не кусають!

Гей-гей!.. „Як без політики жити на цім химернім світі?.."

Між тим, поки батьки політикують — діточки американізуються. Про це теж можете багато наслухатись на різних „корнерах"...

— Клопіт маю з хлопчиком! — нарікає один батько. Ще два роки тому рвався до пластового табору. Минулого року вже не дуже, але якось поїхав. Цього літа плаче, що не поїде: ці „бойси", з якими ходить до школи, їдуть до американської „кемпи" і він хоче туди з ними!

Я прошу свого, щоб не робив мені встиду хоч під церквою, — каже другий батько. Він там, знаєте, має не раз службу в неділю — продає різні набожні книжечки, журнали... То, кажу йому, балакай хоч там по-свому, бо мені сором перед людьми...

— Я вже на свого махнув був рукою, — зітхнув третій. Так вам лепече по-англійськи, що мені тяжко повірити, що це моя дитина! Заговорите до нього по-українськи — відповість; тільки обернетесь на хвильку — він вже по-американськи чеше... Ну, кажу вам, махнув рукою, думаю — пропаща справа: з нього вже не буде амбасадор України...

Аж тут, вчора, приходить він зі школи і, раптом, питає мене:

— Тату, а ти хто — мельниківець, чи бандерівець?..

А я його обняв та й поцілував!

— Сину, кажу, коли ти знаєш, що є на світі бандерівці - мельниківці, то ти ще не цілком пропав для України! На ж тобі квóдра на морожене!..

Ікер.

Совєти загрожують союзній перевазі на Пацифіку

Лос Анджелес, Каліф. — Шеф морських операцій адмірал Б. Карні заявив у місцевому Реклямовому Клюбі, що перевага союзної фльоти на водах Тихого океану дещо зменшилася, бо на Пацифіку поважно зросла морська сила комуністів. Совєти збільшили число своїх модерних кружляків, нищильників, підводних човнів та літаків. Адмірал Карні згадав при цьому, що й комуністичний Китай формує „зародки" своєї надводної і підводної фльоти та морського летунства. „Ми повинні бути затривожені цими фактами", — сказав американський шеф морських операцій.

✝

Дня 22 червня 1955 р. упокоїлася в Бозі по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, Наша Найдорожча Дружина, Сестрінка і Кузинка

бл. п. **СТЕФАНІЯ-ЗЕНОВІЯ З РОМАНОВСЬКИХ**

ХОМИН

на 42 році життя.

Перенесення тіла відбудеться в понеділок, 27. червня 1955 р., о год. 8:30 рано з похоронного заведення Івана Човки в Шамокін, Па., до місцевої української католицької церкви, а по Богослуженні на місцевий парафіяльний цвинтар, про що Приятелів і Знайомих повідомляють в глибокім смутку

ІВАН ХОМИН — муж
і РОДИНА

226 Н. Франклін Ст.
Шамокін, Па.

Купуйте в підприємствах що оголошуються в „Свободі".

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація „Свободи".

✝

Наспіла сумна вістка, що дня 3. червня 1955 р. в Станиславові по довгій і тяжкій недузі упокоїлася в Бозі в 92-му році життя наша Найдорожча Мати

бл. п. **Евфрозина ЯКУБОВИЧ**

Приятелів і Знайомих просимо про молитви за спокій душі Померлої.

МАРІЯ КАЧМАРСЬКА — донька
Д-р МИХАЙЛО КАЧМАРСЬКИЙ — зять

Ню Йорк, Н. Й.

✝

З глибоким сумом повідомляємо всіх Побратимів УСС, що 22 червня ц.р. помер в Пеорії, Іллиной, наш Побратим

ПАВЛО ЄВГЕН ЯКИМІВ,

четар УСС

Вічна Йому Пам'ять!

Головна Рада Братства УСС

✝

ВАСИЛЬ БРАТУСЬ, довголітній член Б-ва св. о. Николая Відділ 175 УНСоюзу в Дітройт, Миш., помер 5-го травня 1955 р., в 64 році життя. Покійний родився в селі Бушковічкі, пов. Перемишль. Оставив в смутку дружину Розалію, одного сина, три дочки, троє внуків, одну невістку, трьох зятів й одного брата. Покійний належав до тих свідомих піонерів, що без великого шуму і особистої користи вкладали максимум праці в розбудову українського життя в Америці. Він був щирим і примірним Союзовцем, і помимо тяжких обставин життя, як він приїхав до Америки 1910 р., то він в 1912 р. вже став членом і так остався через 43 роки. Покійний подбав щоб всі його діти, внуки, невістка й зяті стали членами УНС. Довгі роки був предсідником 175 Відділу та причинився багато до його розвою в членстві. А коли Відділи УНС почали будувати У. Н. Дім в Дітройті, вложив багато праці як член основник та урядник. Він також був членом основоположником укр. греко-кат. Церкви Св. Івана Хрестителя, як і членом горожанських клюбів. Покійного лагідна вдача та щира праця здобула йому багато приятелів, які, помимо робочого дня, десятками автами відпровадили Покійного 9-го травня на вічний спочинок на Голі Сепулкр Цвинтар. Дітройтська громада втратила щирого Союзовця і доброго працівника. — В. Н. П.!

• РОЗШУКИ •

МИКОЛА ГЕТЬМАНЧУК пошукує односельчанина **ПИЛИПА ШАЙДУ** з Кремянеччини, Волинь, який зараз перебуває в Америці. Відомості про нього, або він сам, прошу писати на адресу: M. HETMANCZUK, 1034 Ossington Avenue, Toronto, Ont., Canada.

Пошукую рідних братів
Івана і Василя та стриєчного брата Андруха, зі села Погорілці. Також пошукую тіточних сестер Гандзю і Павліну з роду Голодняк — обі замужні — прізвищ по мужах не знаю. Походять з села Коросно, пов. Перемишляни. Хто знав би про них, або вони самі, прошу голоситись на адресу:
MIKE SADOWY
169 East 2nd Street, Apt. 14
New York 9, N. Y.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, в тим самим і співвласниками 17-мільйонового майна УНСоюзу.

ТАРЗАН, ч. 3486. Немає часу на святкування.

Дюру настрашилися цього моторошного крику, але коли Тарзан схилив голову і засміявся, вони заспокоїлися і з захопленням збіглися до нього.

Раптом Тарзан перервав їхні хвальби. — Чую пострілі, — сказав він похмурно. — Хтось напав на село!

— Ходім!, — крикнув ватажок. — Арабські наїзники повернулися з своїми невільниками по нашу слонову кість і жінок!